

BDDK başkan yardımcısına düğün hediyesi etik mi, irtikap mı rüşvet mi?

Yazar: Mehmet Gün / 26 Eylül 2024, Perşembe / Oda: Siyaset

Sormak isterim; BDDK başkan yardımcısının kontrolü altındaki banka ve finans kuruluşlarına nikah daveti göndermesi böyle bir anlaşmaya davet etmek, banka ve finans kuruluşları yöneticilerinin bu davete icabet edip asgari ücretin onca katı olan takılar vermiş olmaları bir anlaşma değil mi, yani madde kapsamında bir rüşvette anlaşması ortaya çıkmış olmuyor mu?

“Olur şey değil” diyemiyorum, olmuş! Timur Soykan’ın Birgün’deki **haberine göre** BDDK Başkan Yardımcısı Mustafa Aydın, kurumun denetimi altında olan banka ve özel finans kuruluşlarının yöneticilerine düğün davetiyesini göndermiş. Soykan, “skandal düğün” başlıklı haberinde şöyle diyor:

“Sadece takı merasimi için hazırlanmış bir ortamdı. Salonu damadın denetlemekle sorumlu olduğu finans sektöründen isimler hınca hınç doldurmuştu. [D]enetiminde olan bankaların genel müdürleri,

özel finans kuruluşlarının sahipleri ve yöneticileri takı sırasına girdi. Bir rivayete göre; [...] banka genel müdürleri, 150 bin TL ile 350 bin TL arasında takı bütçeleri belirledi.”

Etik hiç değil

Kamu Etik Kurulu'nun Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik; “Görev ve yetkilerin menfaat sağlamak amacıyla kullanılmayacağına dair 14'üncü maddesinin ilk fıkrasında bunu açıkça yasaklıyor. Madde 14, aynen şöyle: “Kamu görevlileri; görev, unvan ve yetkilerini kullanarak kendileri, yakınları veya üçüncü kişiler lehine menfaat sağlayamaz...”

Aynı yönetmeliğin “Hediye alma ve menfaat sağlama yasağı'na dair 15'inci maddesi de aynen şöyle diyor:

“Kamu görevlisinin tarafsızlığını, performansını, kararını veya görevini yapmasını etkileyen veya etkileme ihtimali bulunan, ekonomik değeri olan ya da olmayan, doğrudan ya da dolaylı olarak kabul edilen her türlü eşya ve menfaat hediye kapsamındadır.

Kamu görevlilerinin hediye almaması, kamu görevlisine hediye verilmemesi ve görev sebebiyle çıkar sağlanmaması temel ilkedir.”

Görüleceği üzere bu hüküm çok net; yoruma açıklamaya gerek yok. Yönetmeliğin 15'inci maddesi bunu daha da netleştiriyor. Madde şöyle diyor: “Aşağıda belirtilenler ise hediye alma yasağı kapsamındadır:

- Görev yapılan kurumla iş, hizmet veya çıkar ilişkisi içinde bulunanlardan alınan karşılama, veda ve kutlama hediyeleri, burs, seyahat, ücretsiz konaklama ve hediye çekleri,
- ...
- Hizmetten yararlananların vereceği her türlü eşya, giysi, takı veya gıda türü hediyeler,”

Bakalım BDDK Başkan yardımcısı nikahta takılan takıların bir listesini yapabilecek mi ve yönetmeliğin gerektirdiği gibi alması yasak olan hediyeleri almış olduğunu Kamu Etik Kurulu'na bildirecek mi?

İrtikap yani kamu görevi nedeniyle menfaat elde etmek mi

Rüşvet suçunun ikizi de denilen irtikap suçunu tanımlayan TCK'nın 250. maddesine göre; kamu görevlisinin görevinin sağladığı nüfuzu kötüye kullanarak kendisine veya gösterdiği bir başkasına yarar sağlaması ya da bu yolda vaatte bulunması için bir kimseyi zorlaması veya zorunda bırakması durumunda icbar suretiyle irtikap suçu oluşur. BDDK başkan yardımcısı olması acaba icbar etmek olarak kabul edilecek mi? Bana göre finans kuruluşları gönül rızaları ile oraya gidip takı sırasına

girmeyeceklerine göre icbar kabul edilmelidir. Ancak yargının bu sonuca varmayacağını düşünüyorum.

Her halükârda, bu durum görevinin sağladığı güveni kötüye kullanmak suretiyle gerçekleştirdiği hileli davranış sayılarak 2'nci fıkra kapsamına ya da takı kuyruğuna girmemesi gerekenlerin hatasından yararlanarak işlenmiş olduğu kabul edilerek 3'üncü fıkra kapsamına girip girmeyeceği hususunda nasıl karar verilir bilemiyorum.

En çok merak ettiğim husus ise kamu görevlisi ve BDDK başkan yardımcısı olması sebebiyle savcıların doğrudan soruşturamayacağı bu durumda acaba amirleri yargıya soruşturma izni verecek mi vermeyecek mi...Verilmeyeceğini tahmin ediyorum.

Rüşvet vermek ve almak suçu var mı?

İrtikap suçu ile kardeşler dediğimiz rüşvet suçu 5237 sayılı TCK'nın 252'nci maddesinde tanımlanıyor. Maddenin 1'inci ve 2'inci fıkralarına göre (1) Görevinin ifasıyla ilgili bir işi yapması veya yapmaması için, doğrudan veya aracılar vasıtasıyla, bir kamu görevlisine veya göstereceği bir başka kişiye menfaat sağlayan kişi, veya (2) kendisine veya göstereceği bir başka kişiye menfaat sağlayan kamu görevlisi dört yıldan on iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Maddenin 3'üncü fıkrasına göre rüşvet konusunda anlaşmaya varılması halinde de aynı ceza verilir. Yani "sana bu menfaati vereyim, sen de benim işlerimle ilgili görevini yap" ya da "bana bu menfaati ver, ben de senin işlerinle ilgili görevimi yaparım" gibi bir anlaşma yapılırsa da sanki suç işlenmiş gibi aynı ceza verilir.

Sormak isterim; başkan yardımcısının kontrolü altındaki banka ve finans kuruluşlarına **nikah daveti** göndermesi böyle bir anlaşmaya davet etmek, banka ve finans kuruluşları yöneticilerinin bu davete icabet edip asgari ücretin onca katı olan takılar vermiş olmaları bir anlaşma değil mi, yani madde kapsamında bir rüşvette anlaşması ortaya çıkmış olmuyor mu?

OECD Mali Eylem Gücü FATF'nın gri listesinde daha yeni çıktık! Avrupa Konseyinde Yolsuzluğa Karşı Ülkeler Grubu GRECO'nun tavsiyelerini tam yerine getiremedik. Uluslararası yolsuzluk algı endekslerinde durumumuz hiç de iyi değil.

Ülkemizin en güzide kurumları en güzide bürokratları böyle yaparsa daha da gerilemekten nasıl kurtulacağız?